

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA PRÁVA

Právní ochrana firmy

Legal protection of trade name

Student: Pavel Škop
Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Adam Ptašník, Ph.D.

Ostrava 2011

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou bakalářskou práci vypracoval samostatně a uvedl jsem veškerou použitou literaturu a další prameny.

V Ostravě dne 11. 5. 2011

.....

Pavel Škop

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval a vyslovil uznání všem, kteří mi pomohli vytvořit a dokončit mou bakalářskou práci. Děkuji zejména Mgr. Adamovi Ptašníkovi, Ph.D. za jeho odborné vedení, cenné rady a čas, který mi věnoval. Velké díky patří také mým blízkým za jejich pomoc, podporu a trpělivost.

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Firma a její specifická ochrana.....	7
2.1	Historie obchodní firmy (obchodní jméno)	7
2.2	Pojem obchodní firma	8
2.2.1	Podnikatel.....	9
2.2.2	Obchodní rejstřík.....	9
2.3	Firma z hlediska obsahu.....	10
2.4	Firma fyzické osoby	11
2.5	Firma právnické osoby	12
2.6	Nezaměnitelnost.....	14
2.7	Převod, přechod a změny	16
2.8	Ochrana obchodní firmy	18
2.8.1	Absolutní ochrana firmy	18
2.8.2	Relativní ochrana firmy.....	21
3	Ochrana firmy prostřednictvím jiných právních institutů	28
3.1	Ochranná známka.....	28
3.1.1	Co může být ochrannou známkou.....	29
3.1.2	Co nemůže být ochrannou známkou	29
3.1.3	Kdo si může přihlásit ochrannou známku	30
3.1.4	Doba platnosti ochranné známky	30
3.1.5	Slovní ochranná známka	30
3.1.6	Obrazová ochranná známka	31
3.1.7	Obchodní ochranná známka	32
3.2	Chráněné označení původu, zeměpisná označení.....	32
3.3	Ochrana fyzické osoby podle občanského zákoníku	33
3.3.1	Ochrana jména a příjmení.....	35
3.4	Ochrana dobré pověsti a názvu právnické osoby podle občanského zákoníku	36
3.4.1	Dobrá pověst právnické osoby	37
3.4.2	Zásah do dobré pověsti a jeho neoprávněnost.....	38
4	Srovnání ochrany firmy právnické a fyzické osoby pomocí různých institutů	40
4.1	Ochrana firmy fyzické osoby	40
4.2	Ochrana firmy právnické osoby.....	41
4.3	Porovnání ochrany firmy právnické a fyzické osoby	42
5	Závěr	43

1 Úvod

Tématem mé bakalářské práce je právní ochrana obchodní firmy. Ochrana obchodní firmy v českém právním řádu se datuje už do předválečné doby.

V obecném jazyce používáme slova firma. Ta je stále v povědomí lidí nesprávně, odlišně používána a nahrazována za pojmy jako subjekt, podnikatel či obchodní společnost. Z právního pohledu je to úplně něco jiného. Zde správně používáme termínu obchodní firma jako názvu, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku, ať už se jedná o fyzickou či právnickou osobu. Pod tímto názvem také vystupuje v obchodně-právních vztazích. Pod obchodní firmou je podnikatel zapsán v obchodním rejstříku a obchodní firma je nedílnou součástí pověsti. Pověst je pro podnikatele velmi důležitý atribut. Dobrá pověst ovlivňuje veřejné povědomí o firmě.

V práci se budu zabývat ochranou obchodní firmy podle různých právních institutů a tématy úzce spojenými s obchodní firmou. V první kapitole se budu věnovat problematice absolutní a relativní ochrany. V první části objasním, co je to absolutní ochrana firmy a co znamená o neoprávněném užívání firmy a jak se proti tomu účinně bránit. V druhé části kapitoly popisují relativní ochranu obchodní firmy, která je chráněna ustanoveními o nekalé soutěži a některými jejími skutkovými podstatami.

V druhé kapitole se zabývám ochranou podle ostatních právních institutů. Zde vysvětlím úpravu ochranné známky, kdo si jí může přihlásit, co skrze ní lze a co nelze chránit, co může a nemůže být ochranná známka, jak dlouho trvá její ochrana, podrobněji rozeberu slovní a obrazovou ochrannou známku. V druhé části přiblížím ochranu označení původu a zeměpisného označení. Ke konci kapitoly se věnuji dobré pověsti a jména právnické osoby podle občanského zákoníku a ochrany fyzické osoby podle občanského zákoníku.

Ve třetí kapitole všechny způsoby ochrany obchodní firmy přiřazuji

podle toho, zda se vztahují k fyzické nebo právnické osobě a porovnávám je.

2 Firma a její specifická ochrana

Firma a její specifická ochrana. V této kapitole jsem si vytyčil za cíl objasnit pojmy spojené s ochranou obchodní firmy, dále popsat jakými způsoby lze chránit firmu. Nejvíce se zaměřuji na absolutní a relativní ochranu obchodní firmy a snažím se co nejsrozumitelněji objasnit tuto problematiku.

2.1 Historie obchodní firmy (obchodní jméno)

Obchodním jménem před 1. lednem 2001 podle obchodního zákoníku byl název, pod kterým podnikatel podnikal a činil právní úkony. Úprava pojmu „obchodní firma“ je užší pojem než pojem „obchodní jméno“, protože obchodní firma se dotýká pouze podnikatelů zapsaných v obchodním rejstříku.

Úprava obchodní firmy se podnikatele netýká (bez ohledu, jestli je právnická nebo fyzická osoba) pokud není zapsán v obchodním rejstříku. Ale i pro nezapsané podnikatele upravuje obchodní zákoník povinnost činit právní úkony výhradně:

- pod svým jménem a příjmením (u fyzické osoby)
- pod svým názvem (u právnické osoby)¹

Až novela č. 370/2000 Sb. ObchZ platná od 1. 1. 2001 změnila pojem obchodní jméno na pojem obchodní firma, jak ji známe dnes.²

¹ OBCHODNÍ JMÉNO : Obchodní právo [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. OBCHODNÍ JMÉNO. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_134a.htm>.

² Akont [online]. 2010 [cit. 2011-05-11]. Co nového přináší novela obchodního zákoníku?. Dostupné z WWW: <<http://www.akont.cz/cz/co-noveho-prinasi-novela-obchodniho-zakoniku->>.

2.2 Pojem obchodní firma

§ 8 ObchZ, odst. 1

„Obchodní firma (dále jen „firma“) je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou.“³

Firma je nehmotným statkem a patří mezi „práva průmyslového vlastnictví“. Firma je složkou podniku, avšak není považována za věc a tedy není považována ani za předmět vlastnictví.

Firma není subjektem práva, subjektem práva podle české právní úpravy je pouze podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku.

Obchodní firmu upravuje obchodní zákoník ve svém novelizovaném znění až od r. 2001. Podle současné právní úpravy obchodní firmou se rozumí název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Podnikatel je povinen činit právní úkony pod svou firmou. Obchodní firmu má tedy jen ten podnikatel, který je zapsán v obchodním rejstříku. Pojem obchodní firma je užší než předchozí pojem obchodní jméno.⁴

Avšak mnoho lidí ať již nezasvěcených či zasvěcených do problematiky používá pojmu firma stále v úplně jiném významu, často jej zaměňují za obchodní společnost, podnikatele či subjekt obecně. Jeden příklad: „Jsem na cestě do firmy.“, kdy takový člověk použil výrazu firma jako vyjádření sídla obchodní společnosti, které měl na mysli.

Jak jsem již nastínil, firma je název, pod kterým je podnikatel zapsán do obchodního rejstříku. Na příkladě to vypadá následovně. Pan Karel Novák má obchodní společnost prodávající mobilní telefony. Jméno fyzické osoby-podnikatele, našeho pana Nováka nahrazuje tedy v obchodním rejstříku jeho obchodní firma, tj. „Novák mobily s.r.o.“

³ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

⁴ BEJČEK, Josef, et al. *Základy obchodního práva v Evropě*. Brno : Masarykova Univerzita, 2009. 341 s. ISBN 978-80-210-4957-4.

Podnikatel provádí právní úkony právě skrze obchodní firmu.⁵

2.2.1 Podnikatel

Podnikatelem podle § 2 ObchZ je:

- 1) osoba zapsána v obchodním rejstříku
- 2) osoba, která podniká na základě živnostenského oprávnění
- 3) osoba, která podniká na základě jiného než živnostenského oprávnění podle zvláštních předpisů
- 4) osoba, která provozuje zemědělskou výrobu a je zapsána do evidence podle zvláštního předpisu

První skupina podnikatelů představuje osoby zapsané do obchodního rejstříku, není rozhodné, zda jsou zapsány povinně či dobrovolně. Znění zákona je formulováno tak, že nevyžaduje aby osoby zapsané v obchodním rejstříku podnikali, či alespoň byli oprávněny k podnikání.

Druhá skupina podnikatelů, která se nezapisuje do obchodního rejstříku, pokud podnikají na základě živnostenského oprávnění.⁶

2.2.2 Obchodní rejstřík

§ 27 ObchZ odst. 1

„(1) Obchodní rejstřík je veřejný seznam, do kterého se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích. Obchodní rejstřík je veden v elektronické podobě.“⁷

Tento seznam vede rejstříkový soud. Jsou do něj zapisovány zákonem stanovené údaje o podnikateli nebo organizačních složkách jejich podniků,

⁵ KOČÍ, Petr. Co je to obchodní firma ?. *E-advokacie* [online]. 7.3.2005, č. 11, [cit. 2011-05-11]. Dostupný z WWW: <<http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/co-je-to-obchodni-firma-.html>>.

⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

⁷ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

ale pouze o těch, o kterých to stanoví zákon. Přesně stanovené údaje, které se zapisují do obchodního rejstříku upravuje § 28 ObchZ.⁸

2.3 Firma z hlediska obsahu

Z obsahového hlediska tvoříme firmu jako osobní, věcnou, fantazijní a smíšenou.

- 1) Pod osobní firmou jsou zpravidla zahrnuty podnikatelé fyzické osoby, zapsaní do obchodního rejstříku. Pod osobní firmu můžeme zahrnout i obchodní společnosti nebo jiné právnické osoby zapsané v obchodním rejstříku. O osobní firmu obchodní společnosti nebo jiné právnické osoby se jedná tehdy, pokud-li ve firmě bude obsaženo jméno a příjmení nebo jen příjmení jednoho či několika zakladatelů (společníků).
- 2) Věcná firma se zpravidla odvozuje podle předmětu podnikání.
- 3) Fantazijní firma má abstraktní povahu. Nepodává žádnou informaci o osobě podnikatele ani o předmětu podnikání.
- 4) Smíšená firma tedy tvoří kombinaci použití prvků osobní i věcné firmy

⁸ *OBCHODNÍ REJSTŘÍK : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. OBCHODNÍ REJSTŘÍK. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_138.htm>.

2.4 Firma fyzické osoby

§ 9 ObchZ, odst. 1

„Firmou fyzické osoby musí být vždy její jméno a příjmení (dále jen „jméno“). Firma fyzické osoby může obsahovat dodatek odlišující osobu podnikatele nebo druh podnikání vztahující se zpravidla k této osobě nebo druhu podnikání.“⁹

Firmou fyzické osoby (podnikatele zapsaného v obchodním rejstříku) je vždy celé jméno a příjmení, nikoliv žádná jiná zkrácená varianta. Je to změna oproti prvorepublikové právní úpravě obchodního firemního jména kupce jednotlivce ve všeobecném obchodním zákoníku. Fyzické osoby, které nejsou zapsány v obchodním rejstříku, podnikají dle § 8 odst. 1 pod svým jménem a příjmením, ne firmou.

Jméno a příjmení (používá se legislativní zkratka „jméno“) musí být ve firmě uvedena tak, jak opravdu zní (a to podle zásady pravdivosti). Jméno nesmí být nijak komoleno, zkracováno, užívat zdvojnásobky a žádné jiné tvary.

Pokud vytváří firmu žena, musí při zahájení podnikání užít takové příjmení, které jí momentálně podle práva náleží. Vdaná žena nesmí použít svého dívčího příjmení, znovu vdaná nesmí použít svého starého příjmení apod. Pokud ale ženě v průběhu podnikání dojde ke změně příjmení, může kombinovaně použít oboje (např. Helísková-Haragošová). Tohle vše se netýká však jen žen podnikatelek, ale všech fyzických osob obecně.

Jméno a příjmení fyzické osoby tvoří základ (kmen) firmy. Obchodní zákoník dále připouští použití dodatky, které odlišují osobu podnikatele nebo druh podnikání. Podle povahy se tedy jedná o dodatky věcné nebo osobní. Dnes je možné použít i dodatek fantazijní, umožňuje to novela

⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

zákona platná od 1. 1. 2001.

Obchodní zákoník neuvádí, na kterém místě lze dodatek uvést, zda před jménem a příjmením nebo i za ním. Názory teoretiků na tuhle problematiku se liší. Vzhledem k tomu, že tedy obchodní zákoník pořadí dodatků nijak neupravuje, kloní se zatím soudní teorie a praxe k tomu, že dodatek lze použít i před jménem a příjmením fyzické osoby. (Krejčovství – Filip Sehnal). Vychází se z toho, že dodatek se dodává k firmě, nikoliv za firmu. Dále obchodní zákoník zná i dodatek místa podnikání. Dodatek místa podnikání je nejčastěji vyjádřen názvem obce, popřípadě její místní částí.

Dodatek povinný – jedna se o dodatek povinný tehdy, když na stejném místě působí dva podnikatelé se stejným jménem. Tuto situaci vyřešíme dodatkem dle § 9 odst. 1 ObchZ.

Firma podnikatele fyzické osoby s použitím všech dodatků může vypadat takto „Josef Ferdinand, mladší, kadeřník v Nezamyslicích“. Tyto tři výše uvedené dodatky nazýváme fakultativní. V případě, že nepostačí k odlišení firem dvou podnikatelů jeden dodatek, je povinností uvést ještě další dodatek či dodatky.¹⁰

2.5 Firma právnické osoby

§ 9 ObchZ, odst. 2

„Firmou obchodní společnosti nebo družstva a dalších právnických osob, které vznikají zápisem do obchodního rejstříku, je název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku. Firmou právnické osoby, která se zapisuje do obchodního rejstříku na základě zvláštního právního předpisu a která vznikla před tímto zápisem, je její název. Součástí firmy právnických osob je i dodatek označující jejich právní formu.“¹¹

¹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s.

¹¹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

Firmou obchodních společností, družstev a právnických osob, které se zapisují do obchodního rejstříku na základě zvláštních zákonů (např. zák. č. 77/1997 Sb. v novelizovaném znění, zák. č. 171/1991 Sb., v novelizovaném znění atd.), je název, pod kterým jsou zapsány v obchodním rejstříku. Právnické osoby jméno zahrnuje i dodatek označující jejich právní formu. O náležitostech firmy jednotlivých druhů obchodních společností, družstev pojednává druhá část obchodního zákoníku.

Úprava firmy veřejné obchodní společnosti

Firma veřejné obchodní společnosti musí obsahovat podle § 77 označení „veřejná obchodní společnost“ nebo „veř. obch. spol.“ nebo „a spol.“ Dodatek „a spol.“ je použitelný pouze jako dodatek u firmy veřejné obchodní společnosti.

Úprava firmy komanditní společnosti

Firma komanditní společnosti musí obsahovat podle § 95 označení „komanditní společnost“ nebo zkratku „kom. spol.“ nebo „k.s.“

Úprava firmy společnosti s ručením omezeným

Firma společnosti s ručením omezeným musí obsahovat podle § 107 označení „společnost s ručením omezeným“ nebo zkratku „spol. s r. o.“ nebo „s. r. o.“

U společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti, komanditní společnosti nebo družstva založené fyzickou osobou není možné, aby ve firmě společnosti bylo uvedeno jméno jednoho ze zakladatelů (společníků) s dodatkem a spol. a poté ještě dodatek označující právní formu společnosti nebo družstva. Podobná situace nastává např. u osob

spojených podnikajících pod společným jménem na bez vzniku PO např. u smlouvy o sdružení podle § 829 ObčZ. Dodatek „a spol.“ není použitelný u veřejné obchodní společnosti v případě, že ve firmě jsou uvedeny všechny jména všech společníků.

Dodatky k firmě společnosti, družstev a ostatních právnických osob jsou dodatky povinné a to podle § 9 odst. 2 poslední věty. Obchodní zákoník dává na výběr znění dodatku, ale ten po jeho zvolení je povinnost firmu používat v právních vztazích přesně tak, jak byl zapsán v obchodním rejstříku spolu s jasným označením dodatku. Firma musí být zapsána do obchodního rejstříku přesně tak, jak byla uvedena v zakladatelském dokumentu a v návrhu na zápis do obchodního rejstříku.¹²

2.6 Nezaměnitelnost

§ 10 ObchZ

„(1) Firma nesmí být zaměnitelná s firmou jiného podnikatele a nesmí působit klamavě. K odlišení firmy nestačí rozdílný dodatek označující právní formu. U fyzické osoby postačí zpravidla k odlišení uvedení jiného místa podnikání. Má-li fyzická osoba stejné jméno s jiným podnikatelem působícím v témže místě, je povinna doplnit ve firmě údaj o jménu dostatečně odlišujícím dodatkem ve smyslu § 9 odst. 1.

(2) Podniká-li více osob pod společným jménem bez založení právnické osoby, jsou tyto osoby povinny splnit závazky vzniklé při tomto podnikání společně a nerozdílně. Společné jméno není firmou.“¹³

V prvním odstavci je objasněna zásada nezaměnitelnosti (výlučnosti firmy). Právní úprava nestanovuje územní omezení firmy, tudíž nezaměnitelnost firmy je platná na celém území státu. Avšak tento

¹² ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s.

¹³ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

požadavek je velmi přísný a velmi obtížně realizovatelný ve vztahu k podnikání fyzických osob.

Právní úprava od 1. 1. 2001 je přísnější, než-li úprava před ní. Firma nesmí být nejen nezaměnitelná s firmou jiného podnikatele, ale tak nesmí působit ani klamavě.¹⁴ „*To znamená, nesmí vzbuzovat klamnou představu o podnikateli nebo předmětu podnikání.*“¹⁵ Překrývá se zde právo nekalosoutěžní, ale ochrana v § 10 ObchZ v odst. 1 je ochrana absolutní, tzn. že se vztahuje ke všem vztahům. Úprava nekalosoutěžní se vztahuje jen mezi vztahy účastníků hospodářské soutěže. „*Naopak do § 10 odst. 1 se doplňuje dikce, že k odlišení firmy nestačí rozdílný dodatek označující právní formu.*“¹⁶ Z této dikce vyplývá, že jsou zaměnitelné dvě stejně znějící firmy, které se odlišují pouze dodatkem právní formy – na příkladě firma Omega, a. s. a Omega k.s.

U fyzické osoby bude stačit k odlišení uvedení jiné místo podnikání. Místem podnikání se rozumí ne úplná adresa, ale stačí pouze název obce. Pokud nastane případ, že fyzická osoba má stejné jméno s podnikatelem, který působí na stejném místě, je fyzická osoba povinna doplnit firmu o další dodatek podle § 9 odst. 1 ObchZ. V tomto případě se jedná o povinné doplnění dodatku. Pokud nestačí k odlišení ani tento dodatek, je povinnost podnikatele doplnit další dodatek nebo dodatky.

Odstavec 2 umožňuje i variantu, aby více osob podnikalo společně pod stejným jménem, aniž by musely založit právnickou osobu. Jedna se například o společné podnikání na základě smlouvy o sdružení podle § 829 ObčZ. Společné jméno není firmou a proto taky není chráněno podle § 12 ObchZ.

Z judikatury:

SR 3/2006 s. 103:

Podle tohoto článku dodatek označující právní formu musí být ve firmě

¹⁴ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

¹⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2, str. 26.

¹⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2, str. 27.

obsažen, ale pouze jednou. Konec názvu firmy podle tohoto článku nemusí být vždy nutně obsahovat dodatek o právní formě.

2.7 Převod, přechod a změny

§ 11 ObchZ

„(1) Kdo zdědí podnik nebo jej nabude smlouvou, může podnikat pod dosavadní firmou s nástupnickým dodatkem, jen má-li k tomu výslovný souhlas zůstavitele nebo dědiců nebo právního předchůdce.“¹⁷

Ustanovení odstavce 1 je návratem k původní předválečné úpravě a znamená podstatné zjednodušení právní úpravy a odstranění dosavadních výkladových problémů. Ten, kdo zdědí podnik (fyzická nebo právnická osoba) po podnikateli fyzické osoby, je oprávněn podnikat pod stávající firmou s nástupnickým dodatkem, pouze tehdy, když má výslovný souhlas zůstavitele nebo dědiců.¹⁸

„(2) Je-li podnikatelem fyzická osoba, která změnila své jméno, může používat ve firmě i své dřívější jméno s dodatkem obsahujícím nové jméno.“¹⁹

Ten, kdo zdědí firmu po podnikateli (fyzické osobě) může, ale také nemusí podnikat pod dosavadní firmou. Pokud se ale dědic rozhodne podnikat pod stávající firmou, je třeba uvést nástupnický dodatek. Aby podnik mohl být zděděn je podmínkou souhlas zůstavitele nebo dědiců. Nová právní úprava umožňuje, aby zůstavitel dal souhlas k podnikání pod starou firmou ještě před svou smrtí, umožňuje tím dispozice s firmou pro případ smrti. Ustanovení o dědění firmy se týká pouze podnikatelů

¹⁷ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

¹⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

¹⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

fyzických osob zapsaných v obchodním rejstříku, protože fyzické osoby nezapsané v obchodním rejstříku nemají firmu. Změna firmy zapříčiněná v důsledku dědění se zapisuje do obchodního rejstříku. Dále je potřeba tuto změnu zaznamenat i v živnostenském listě či koncesní listině.²⁰

Odstavec 1 dále upravuje i převod firmy na základě smlouvy. Tady podobně jako v případě dědění je pro používání dosavadní firmy vyžadován výslovný souhlas právního předchůdce. Také jako u dědění je třeba uvést nástupnický dodatek.²¹

„(3) Firma právnické osoby přechází na nástupnickou právnickou osobu s podnikem, zaniká-li původní právnická osoba bez likvidace a nástupnická právnická osoba firmu převezme. Má-li nástupnická právnická osoba jinou právní formu, musí být změněn dodatek v souladu s její právní formou.“²²

Při přechodu právnické osoby (resp. jejího obchodního jmění) na nástupnickou právnickou osobu přechází i její firma v případě, jsou-li splněny tyto podmínky dané zákonem – původní právnická osoba zanikne (fúzí, převodem jmění na společníka, rozdělením) bez likvidace a nástupnická právnická firma ji převezme.

Podle ustanovení odstavce 4 je možný převod firmy současně s převodem podniku jako celku, eventuálně i jeho části, ale to jen v případě, že dosavadní podnikatel bude zbývající část podniku provozovat pod jinou firmou nebo, že zanikne likvidací. Převodem části podniku se zabývá § 487. Firma se převádí smlouvou o prodeji podniku.

§ 6 se zabývá případem, jestliže je jméno společníka součástí firmy právnické osoby, který přestal být společníkem ať už z důvodu vyloučení, zrušení jeho účasti soudem, vystoupením, dohodou o zrušení jeho účasti atd. V tomto případě může právnická osoba nadále používat tuto firmu, pokud-li bývalý společník s tímto souhlasí. Tento souhlas může být udělen

²⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

²¹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

²² Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

na dobu určitou nebo neurčitou.²³

Z judikatury:

R 89/2005:

Podle tohoto rozhodnutí je obchodní jméno (dnes již obchodní firma) spojeno s podnikem. Tudíž při převodu právnické osoby přechází na nástupnickou právnickou osobu spolu s podnikem i toto jméno, ale pouze v případě projeví-li nástupnická právnická osoba jméno převzít. Také z rozhodnutí vyplývá, že obchodní jméno není převoditelné – je převoditelné pouze spolu s podnikem. Pokud nástupnická právnická osoba jméno při převodu podniku nepřevzme, toto jméno zaniká spolu s právnickou osobou, k níž se váže. Přechodu platného obchodního jména nebrání jeho zaměnitelnost.

2.8 Ochrana obchodní firmy

Ochrana firmy je umožněna několika právními předpisy. Základní ochrana je obsažena v obchodním zákoníku. Tato ochrana se dělí na dvě samostatné části a to ochranu firmy podle § 12 a ochranu podle ustanovení o nekalé soutěži. Ochrana firmy podle § 12 se nazývá ochranou absolutní, ochrana podle ustanovení o nekalé soutěži ochranou relativní.

2.8.1 Absolutní ochrana firmy

Absolutní ochrana firmy je obsažena v § 12 obchodního zákoníku.

„(1) Kdo byl dotčen na svých právech neoprávněným užíváním firmy, může se proti neoprávněnému uživateli domáhat, aby se takového

²³ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

jednání zdržel a odstranil závadný stav. Dále může požadovat vydání bezdůvodného obohacení a přiměřené zadostiučinění, které může být poskytnuto i v penězích.

(2) Byla-li neoprávněným užíváním firmy způsobena škoda, lze se její náhrady domáhat podle tohoto zákona.

(3) Soud může účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno, přiznat v rozsudku právo uveřejnit rozsudek na náklady účastníka, který ve sporu neuspěl, a podle okolností určit i rozsah, formu a způsob uveřejnění.”²⁴

Ochranou absolutní je firma chráněna proti všem, kteří by ji neoprávněně používali. Není rozhodující na rozdíl od nekalé soutěže, kdo zasahuje do našich práv.

Právo na ochranu firmy náleží podnikateli, který ji začal používat jako první. Ten podnikatel, který byl na svých právech poškozen „neoprávněným užíváním firmy“ se může bránit těmito způsoby.

Zdržení se takového jednání (zdržovací nárok)

Podstata zdržovacího nároku spočívá v možnosti poškozeného subjektu domáhat se u soudu, aby ten, kdo zasáhl do práv nedovoleným způsobem se zdržel takového jednání. Avšak je velmi obtížné zdržet se takového jednání, protože firma byla již zapsána do obchodního rejstříku na základě pravomocného usnesení rejstříkového soudu.

Odstranění závadného stavu (odstraňovací nárok)

Odstraňovací nárok spočívá v odstranění protiprávního stavu, má spíše preventivní povahu. Využijeme jej tehdy, když nekalosoutěžní

²⁴ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

jednání zatím jen hrozí nebo tehdy pokud lze zabránit pokračování takového jednání. Žalobce se tak může domáhat soudní cestou, aby soud nařídil žalovanému povinnost změnit si firmu a podat návrh na zápis změny firmy v obchodním rejstříku.²⁵

Poskytnutí přiměřeného zadostiučinění

„Nárok na přiměřené zadostiučinění (satisfakci) má odstranit nemajetkovou újmu, která podnikateli vznikla tím, že někdo jiný neoprávněně užíval jeho firmu. Zadostiučinění může spočívat např. ve zveřejnění omluvy, v tiskové opravě, popřípadě i peněžní satisfakci.“²⁶

Vydání bezdůvodného obohacení

Nárok na vydání bezdůvodného obohacení upravuje § 12 odst. 1. „K předpokladům vzniku daných závazků patří obohacení určitého subjektu a tomu odpovídající újma subjektu druhého a dále bezdůvodnost takového obohacení.“²⁷ O vydání bezdůvodného obohacení pojednává § 451 občanského zákoníku. O obohacení se jedná tehdy, pokud nabyl majetkového prospěchu, který má majetkovou hodnotu a projeví se v majetkové struktuře. Jedná se hlavně o případy, kdy dochází ke zvýšení aktiv obohaceného. O obohacení se ale také jedná, pokud nedošlo u obohaceného k snížení pasiv, ačkoliv se tak podle práva musí stát (nepřímé obohacení).

Nárok na náhradu škody

Nárok na náhradu škody nám náleží podle § 12 odst. 2. Nárok na

²⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

²⁶ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2, str. 32.

²⁷ BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ : *Občanské právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=151&typ=r&levelid=oc_015.htm>.

náhradu škody upravuje § 373, v § 378 je upravena samotná náhrada škody.

Žalobní nárok na náhradu škody náleží mezi tradiční prostředky ochrany proti neoprávněným zásahům do práv k firmě. Jeho úkolem je reparovat vzniklou materiální újmu poškozeného podnikatele, příp. jiné poškozené osoby, a to podle ustanovení o náhradě škody obch. zák. Z ustanovení § 12 odst. 2 obch. zák. zřetelně vyplývá, že obchodněprávní úprava náhrady škody se použije bez ohledu na právní postavení rušitele (viz. dikci „lze se její náhrady domáhat podle tohoto zákona“).

Kromě těchto nároků může dál soud účastníku, jehož návrhu bylo vyhověno přiznat ve vynesném rozsudku právo na jeho uveřejnění na náklady toho, kdo ve sporu neuspěl.²⁸

Za **neoprávněné užívání firmy** se považuje hlavně:

- používání cizí firmy
- používání snadno zaměnitelné firmy s firmou jinou

2.8.2 Relativní ochrana firmy

Relativní ochrana firmy je zajišťována skrze předpisy o nekalé soutěži a to hlavně podle § 44 obchodního zákoníku.

„(1) Nekalou soutěží je jednání v hospodářské soutěži, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Nekalá soutěž se zakazuje.

(2) Nekalou soutěží podle odstavce 1 je zejména:

a) klamavá reklama,

²⁸ BEJČEK, Josef, et al. *Základy obchodního práva v Evropě*. Brno : Masarykova Univerzita, 2009. 341 s. ISBN 978-80-210-4957-4.

- b) klamavé označování zboží a služeb,*
- c) vyvolávání nebezpečí záměny,*
- d) parazitování na pověsti podniku, výrobků či služeb jiného soutěžitele,*
- e) podplácení,*
- f) zlehčování,*
- g) srovnávací reklama,*
- h) porušování obchodního tajemství,*
- i) ohrožování zdraví spotřebitelů a životního prostředí.²⁹*

Ochrana firmy podle ustanovení o nekalé soutěži se týká pouze účastníků hospodářské soutěže. Hospodářské soutěže se mohou účastnit jak fyzické, tak i právnické osoby (i když nejsou podnikatelé) podle § 41. O nekalosoutěžní jednání se jedná tehdy, pokud splňuje všechny tyto tři podmínky nacházející se v generální klauzuli hospodářské soutěže (§ 44 odst. 1).

- 1) jednání se uskutečňuje v hospodářské soutěži
- 2) jednání je v rozporu s dobrými mravy soutěže
- 3) jednání musí být způsobilé újmy jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům

Jednání v hospodářské soutěži

K nekalé soutěži může dojít jen jednáním, které se uskuteční v hospodářské soutěži. Jednání může být především aktivní, komisivní (konání), spočívající např. v tom, že soutěžitel okopíruje nebo napodobí logo nebo reklamní slogan jiného soutěžitele a začne je používat. Jednání může být ale i pasivní, omisivní, tedy spočívající v nečinnosti (opomenutí); osoba, již bylo svěřeno obchodní tajemství (např. znalec ve vztahu k

²⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník

dokumentaci prototypu nového výrobku), toto tajemství zpřístupní jinému tímu, že dokumentaci zapomene v hotelovém pokoji, apod.³⁰

Rozpor s dobrými mravy soutěže

Dobré mravy patří mimo kategorii právních pojmů. V českém právu rozlišujeme pojem „dobré mravy“ a „dobré mravy hospodářské soutěže“. Většinou se soutěžní mravy chápou spíše úžeji než obecné mravy. Ne všechno co se může v obecném pojetí zdát nemravné je v hospodářském životě zakázáno. Často je uváděn příklad s obchodníkem, jež prodává drahý kožich zákazníkovi, o kterém ví, že jej pořizuje pro svou milenku, zatímco jeho vlastní rodina doma živoří. Těžko můžeme takové jednání označit za obecně mravné, ovšem stejně tak těžko můžeme po onom obchodníkovi spravedlivě požadovat, aby z tohoto důvodu obchod neprovedl. Moc daleko by to s takovým přístupem k obchodování asi nedotáhl. Zkrátka ačkoliv je rozpor s dobrými mravy evidentní, rozpor s dobrými mravy hospodářské soutěže nenastal.³¹

Způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům

Třetí podmínkou je způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům. Není podmínkou, zda k újmě již došlo, stačí, že její vznik objektivně hrozí. Skupina osob, které se týká újma, se rozšiřuje z soutěžitelů i na spotřebitele. Újma může být materiální i nemateriální povahy.

³⁰ ELIÁŠ, Karel, et al. *Kurs obchodního práva : Obecná část - soutěžní právo*. Praha : C. H. Beck, 2002. 627 s. ISBN 80-7179-357-4.

³¹ ŠILHÁN, Josef. *Nekalá soutěž obecně - 1. část : Právník.cz* [online]. 2002 [cit. 2011-05-11]. Nekalá soutěž obecně - 1. část. Dostupné z WWW: <<http://www.pravnik.cz/a/158/nekala-soutez-obecne-1-cast.html>>.

a) Klamavá reklama

Za klamavou reklamu je považovaná taková, která šíří údaje o vlastním nebo cizím podniku, jeho výrobcích nebo výkonech, které jsou způsobilé:

- 1) vyvolat klamnou představu a
- 2) zjednat tím vlastnímu nebo cizímu podniku v hospodářské soutěži prospěch na úkor jiných soutěžitelů či spotřebitelů

V ustanovení § 45 obchodního zákoníku odst. 2 se nachází výčet toho, co vše se považuje za šíření údajů:

- 1) mluvené nebo psané slovo,
- 2) tisk, vyobrazení, fotografie,
- 3) rozhlas, televize či jiný sdělovací prostředek.

Údaje, které máme na mysli, můžou být např. majetkové poměry podniku, solventnost podnikatele, jakost výrobků či služeb. Tyto údaje ale musí splňovat dvě podmínky a to, že vedou k vyvolání klamné představy jak o vlastním podniku, obchodování nebo o podniku a obchodování cizího subjektu. Tento údaj nemusí být pouze smyšlený, zkreslený a lživý. Podle ustanovení § 45 odst. 3 je klamavý údaj i takový, který je sám o sobě pravdivý ale vzhledem k okolnostem a souvislostem může působit klamavě.³²

b) Klamavé označování zboží a služeb

Klamavým označením zboží a služeb je každé označení, které je způsobilé vyvolat v hospodářském styku mylnou domněnku, že jím

³² ELIÁŠ, Karel, et al. *Kurs obchodního práva : Obecná část - soutěžní právo*. Praha : C. H. Beck, 2002. 627 s. ISBN 80-7179-357-4.

označené zboží nebo služby pocházejí z určitého státu, určité oblasti či místa nebo od určitého výrobce, anebo že vykazují zvláštní charakteristické znaky nebo zvláštní jakost. Nerozhodné je, zda označení bylo uvedeno bezprostředně na zboží, obalech, obchodních písemnostech apod. Rovněž je nerozhodné, zda ke klamavému označení došlo přímo nebo nepřímo a jakým prostředkem se tak stalo.³³

Není rozhodující, zda k označení došlo:

- 1) přímo na zboží, obalech, obchodních písemnostech, ceninách, etiketách
- 2) přímým nebo nepřímým způsobem

Za klamavé je považováno i takové nesprávné označení zboží nebo služeb, ke kterému je připojen dodatek sloužící k odlišení od pravého původu (výrazy jako „druh“, „typ“, „způsob“) jestliže i přesto je označení způsobilé vyvolat o původu nebo povaze zboží či služeb mylnou domněnku.³⁴

c) Vyvolání nebezpečí záměny

Vyvolání nebezpečí záměny je upraveno ustanovením § 47 ObchZ a člení se na tři body:

- 1) užití firmy nebo názvu osoby nebo zvláštního označení podniku užívaného již po právu jiným soutěžitelem,
- 2) užití zvláštních označení podniku nebo zvláštních označení či úpravy výrobků, výkonů anebo obchodních materiálů podniku, které v zákaznických kruzích platí pro určitý podnik nebo závod za příznačné (např. i označení obalů, tiskopisů, katalogů, reklamních prostředků),
- 3) napodobení cizích výrobků, jejich obalů nebo výkonů, ledaže by šlo

³³ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, § 46

³⁴ KLAMAVÉ OZNAČENÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB : *Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. KLAMAVÉ OZNAČENÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_071.HTM>.

o napodobení v prvcích, které jsou již z povahy výrobku funkčně, technicky nebo esteticky předurčeny, a napodobitel učinil veškerá opatření, která od něho lze požadovat, aby nebezpečí záměny vyloučil nebo alespoň podstatně omezil, pokud jsou tato jednání způsobilá vyvolat nebezpečí záměny nebo klamnou představu o spojení s podnikem, firmou, zvláštním označením nebo výrobky anebo výkony jiného soutěžitele.³⁵

Není rozhodující či k záměně došlo, stačí, že hrozí. Vyvolání nebezpečí záměny se často týká i nehmotných majetkových práv (průmyslových vzorů a vynálezů, užitných vzorů a dalších) či autorských děl. V těchto případech může dojít k souběhu s absolutní ochranou poskytovanou příslušnými zákony.³⁶

d) Parazitování na pověsti podniku

Parazitováním je využívání pověsti podniku, výrobků nebo služeb jiného soutěžitele s cílem získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.³⁷

Jde o další skutkovou podstatu nekalé soutěže. Aby došlo k porušení skutkové podstaty, je třeba, aby pověst existovala. Nejrozšířenější formou parazitování je reklama (např. srovnávací reklama). Aby kořistění z cizí pověsti bylo postižitelné dle tohoto ustanovení, musí být tzv. úmyslně orientováno. To spočívá v získání prospěchu pro vlastní nebo cizí podnik, ale jedná se pouze o takový prospěch, kterého by soutěžící jinak nedosáhl než zneužitím pověsti výrobků nebo služeb svého soutěžitele. Avšak není nezbytné, aby takový prospěch přímo nastal.³⁸

³⁵ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, § 47

³⁶ VYVOLÁVÁNÍ NEBEZPEČÍ ZÁMĚNY : *Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. VYVOLÁVÁNÍ NEBEZPEČÍ ZÁMĚNY. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=OB_418.HTM>.

³⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

³⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

e) Zlehčování

„(1) Zlehčováním je jednání, jímž soutěžitel uvede nebo rozšiřuje o poměrech, výrobcích nebo výkonech jiného soutěžitele nepravdivé údaje způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu.

(2) Zlehčováním je i uvedení a rozšiřování pravdivých údajů o poměrech, výrobcích či výkonech jiného soutěžitele, pokud jsou způsobilé tomuto soutěžiteli přivodit újmu. Nekalou soutěží však není, byl-li soutěžitel k takovému jednání okolnostmi donucen (oprávněná obrana).“³⁹

Zlehčování je z dalších skutkových podstat nekalé soutěže a týká se obchodní pověsti účastníka hospodářské soutěže, dotýká se hlavně jeho poměrů, výrobků či výkonů nebo kombinaci těchto prvků. K zlehčování dochází pouze v rámci soutěže a ten, kdo poškozuje, uvádí či rozšiřuje takové informace, které jsou schopny způsobit soutěžiteli újmu.⁴⁰

Typickým případem zlehčování bývá tzv. srovnávací reklama, kterou je podnik, výrobek či služba jednoho soutěžitele srovnáván s vlastním podnikem, výrobkem či službou a ohodnocen jako horší. Poněkud jiná situace nastává u tzv. zbožových testů, které provádějí odborníci ve sdělovacích prostředcích. Jestliže jsou závadné, ale nevycházejí přitom od soutěžitelů, lze uplatnit právo na ochranu osobnosti či dobré pověsti výrobce. Pokud je výsledek testu použit soutěžitelem, jde o srovnávací reklamu.⁴¹

V této kapitole jsem provedl nastínění základních pojmů spojených s právní ochranou firmy. Znalost těchto pojmů je důležitá pro pochopení problematiky dalších kapitol mé bakalářské práce. Dále jsem se podrobně

³⁹ Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, § 44

⁴⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. Obchodní zákoník. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.

⁴¹ ZLEHČOVÁNÍ : Obchodní právo [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. ZLEHČOVÁNÍ. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levelid=ob_475.htm>.

věnoval problematice absolutní ochrany, kde jsem kromě vysvětlení absolutní ochrany uvedl způsoby ochrany, tam kde bylo zasaženo do práv podnikatele. Podobně jsem se věnoval relativní ochrany a objasnil její skutkové podstaty.

3 Ochrana firmy prostřednictvím jiných právních institutů

V kapitole tři, ochrana firmy prostřednictvím jiných právních institutů analyzuji ochrannou známku a jejími formy, které se pojí s obchodní firmou. Dále se budu zabývat tématem chráněné označení původu a zeměpisné označení. V druhé části kapitoly objasním téma ochrany dobré pověsti a názvu právnické osoby podle občanského zákoníku a ochranu fyzické osoby podle občanského zákoníku.

3.1 Ochranná známka

Ochranná známka je označení, které slouží k odlišení výrobků a služeb na trhu. Cílem ochranné známky je diferencovat výrobky nebo služby stejné třídy vyráběné nebo poskytované různými výrobci nebo poskytovateli služeb. Ochranné známky slouží k tomu, aby konečný spotřebitel se snadně pohyboval v nabídce výrobků a služeb na trhu. Reklama dnes působí stále silněji, a tak ochranná známka (hlavně výrobní nebo obchodní značka) se stává součástí našeho každodenního života.⁴²

⁴² Úřad průmyslového vlastnictví. *Ochranné známky a jejich právní ochrana*. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 11 s.

3.1.1 Co může být ochrannou známkou

Ochrannou známkou se může stát jenom takové označení, které lze graficky zobrazit a které umožňuje rozlišit výrobky a služby, které chrání. Ochranná známka nemá smysl sama o sobě, pouze ve spojení s konkrétními výrobky nebo službami, které má chránit.⁴³

„Ochrannou známkou může být:

- 1) slovní označení v běžném písmu (slova, jména, spojení slov a číslic apod.);*
- 2) slovní označení ve zvláštním grafickém písmu;*
- 3) obrazová označení (kresby);*
- 4) kombinovaná označení slova a kresby (loga);*
- 5) prostorová (trojrozměrná) označení tvořená tvary výrobků nebo jejich obalů (např. láhve);*
- 6) kombinace tvaru výrobku nebo obalu se slovy nebo kresbou (např. láhev s etiketou);*
- 7) barva nebo kombinace barev.“⁴⁴*

3.1.2 Co nemůže být ochrannou známkou

Ochrannou známkou nemůže být:

- 1) označení, které nelze graficky znázornit
- 2) označení, které nemá rozlišovací způsobilost
- 3) označení, které je tvořeno výlučně z označení a údajů, které slouží v obchodě k určení druhu, jakosti, množství, účelu, hodnoty výrobku nebo služeb, z údajů o zeměpisném původu nebo o době výroby výrobku či poskytnutí služby
- 4) a mnoho dalších viz. Zákon 441/2003 Sb., § 4⁴⁵

⁴³ Úřad průmyslového vlastnictví. *Ochranné známky a jejich právní ochrana*. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 11 s.

⁴⁴ Úřad průmyslového vlastnictví. *Ochranné známky a jejich právní ochrana*. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 11 s., str. 11

3.1.3 Kdo si může přihlásit ochrannou známku

Ochrannou známku si může přihlásit každá fyzická nebo právnická osoba. Podle evropské praxe mohou podat přihlášku i tzv. nonsubjekty. Po zápisu ochranné známky do rejstříku ochranných známek se přihlašovatel stává jejím vlastníkem. Vlastníkem ochranné známky mohou být jak subjekty soukromého, tak i veřejného práva. Vlastníkem tedy může být i stát, organizační jednotka státu (např. ministerstvo), územně samosprávné celky, obce nebo politická strana.

3.1.4 Doba platnosti ochranné známky

Registrovaná ochranná známka je chráněna 10 let a to od data podání přihlášky u Úřadu. Ochrannou dobu je možno prodloužit a to vždy na dalších 10 let formulářem „žádost o obnovu zápisu ochranné známky.“ Tuto přihlášku je možné podat nejdříve v posledním roce její ochranné doby, ale ještě před datem jejího uplynutí.⁴⁶

3.1.5 Slovní ochranná známka

Každá slovní známka by měla splňovat tyto vlastnosti:

- 1) mít vztah k výrobnímu podniku nebo k činnosti, kterou se zabývá
- 2) originální, původní – naprosto nevhodné jsou obecné názvy jako SUPER, STANDARD, IDEAL a podobně
- 3) měla by být krátká, snadno vyslovitelná – dále bychom měli dbát pozor na převod do cizího jazyka (může hrozit obtížná vyslovitelnost nebo nebezpečí, kdy v jiném jazyce by nabyla jiného či až hanlivého významu)

⁴⁵ Zákon č. 441/2003 Sb., Zákon o ochranných známkách

⁴⁶ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha : C. H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

Nejvhodnější pro slovní ochrannou známku jsou tedy slova výrazově a smyslově jasná, které mají vztah k činnosti či předmětu.

Dále mezi slovní známky řadíme také slogany, kdy předmětem ochrany není jen slovo ale celý souhrn slov nebo věta. Slovní ochranná známka by nejlépe měla být krátká, fantazijní, zvučná, jednoduše zapamatovatelná a vyslovitelná a to i v cizích jazycích (kde bude využívána) a esteticky ztvárněná. Dále by slovní ochranná známka měla být distinktivní (rozlišovací schopnost) a ve vztahu k předmětu ochrany by neměla být popisná. Ochrana a rozlišovací funkce to jsou hlavní kladené požadavky na ochrannou známku. Čím je ochranná známka originálnější, tím je to pro nás lepší.⁴⁷

3.1.6 Obrazová ochranná známka

Nejdůležitější vlastností obrazové ochranné známky je jednoduchá zapamatovatelnost a jednoznačnost. Mezi další důležité vlastnosti patří možnost změny velikost bez deformace obrazu známky (jak při zvětšení, tak při zmenšení). Taktéž musí být přenositelná, tzn. možnost převedení a použití na různé výrobky a to bez zvýšených nákladů navíc.⁴⁸

S výjimkou slovních značení v běžném písmu se může ochranná známka přihlašovat v černobílém anebo barevném provedení. Ochrana u barevné ochranné známky se týká užitých barev a jejich uspořádání. Je důležité dodržovat toto barevné provedení.⁴⁹

⁴⁷ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha : C. H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

⁴⁸ HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému vlastnictví*. Praha : C. H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

⁴⁹ Úřad průmyslového vlastnictví. *Ochranné známky a jejich právní ochrana*. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 11 s

3.1.7 Obchodní ochranná známka

Vztahuje se ke zboží, které podnik prodává nebo vyrábí. Používá se nejčastěji tam, kde se vyskytuje zboží stejného druhu, provedení. Bývá vyráběno pro jednoho vývozce nebo prodejce zpravidla více výrobními podniky nebo se na produkci tohoto výrobku podílí více výrobců najednou. Obchodní známky jsou používány nejčastěji u velkých obchodních domů (Hypernova, Kaufland, Albert).⁵⁰

3.2 Chráněné označení původu, zeměpisná označení

Ochranu označení původu a zeměpisných označení upravuje zákon č. 452/2001 Sb. Právní ochrana označení původu a zeměpisného označení je součástí ochrany průmyslového vlastnictví.

Označení původu zboží a zeměpisné označení zboží jsou taková označení, podle kterých si spotřebitel spojuje jisté výrobky s jejich typickými vlastnostmi (vyplývajících z přírodních a lidských faktorů spojených s tímto územím) a kvalitou tohoto zboží danou zeměpisným původem (např. „Olomoucké tvarůžky“, „Plzeňské pivo“, „Znojemské okurky“). Ochrana výrobků, které nepocházejí z daných zeměpisných oblastí, a nevztahuje se tedy na ně ochrana podle zeměpisného označení, jsou chráněny soukromoprávními instituty (tj. hospodářskou soutěží) a prostředky veřejného práva (tj. registrace).

Nová právní úprava (tj. zákon 3. 452/2001 Sb.) byla zpracována tak, aby byla kompatibilní s evropskými předpisy, např. nařízení Rady (EHS) č. 2081/92, nařízení Rady (EHS) č. 535/97.

O poskytnutí ochrany označení původu a zeměpisného označení rozhoduje Úřad průmyslového vlastnictví. Tento úřad zároveň vede rejstřík

⁵⁰ HORÁČEK, Roman, et al. *Zákon o ochranných známkách, zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví : komentář* /. Praha : C. H. Beck, 2008. 543 s. ISBN 978-80-7400-058-4.

označení původu a zeměpisných označení.⁵¹

3.3 Ochrana fyzické osoby podle občanského zákoníku

Ve sféře osobnostních práv fyzických osob je velmi rozsáhlá aplikovatelná literatura, právních institutů, bohatá judikatura soudů.

Osobnostní práva jsou vymezena přímo v Listině základních práv a svobod a to články 6, 7, 8, 9, 10, 13 a 14. Jedna se o právo na život a jeho ochranu, nedotknutelnost osoby a jejího soukromí, osobní svoboda, lidská důstojnost, osobní čest, dobrá pověst a jméno, ochrana listovního tajemství, písemností a jiných záznamů, svoboda pohybu. Ochrana osobnosti je rozvedena a konkretizována v občanském zákoníku v § 11 až § 16.⁵²

V § 11 a § 12 jsou vymezena osobnostní práva fyzické osoby. V § 11 se nachází tzv. generální klauzule, která říká, že *„fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života, zdraví, občanské cti a lidské důstojnosti, jakož i soukromí, svého jména a projevů osobní povahy“*⁵³. Jednotlivá práva v § 11 je třeba chápat jako demonstrativní výčet, vyplývá to již z použitého pojmu „zejména“, ale taky z názoru, že osobnost člověka (jednotlivé hodnoty) tvoří celistvost jeho osobnosti. Tyto hodnoty jsou dynamické, mění se v čase a v závislosti na mnoha činitelích vyplývajících z proměny společnosti v různých oblastech.⁵⁴

Oproti úpravě v § 11 ObčZ je rozsah práv v § 12 vymezen taxativně. Předmětem ochrany tohoto paragrafu jsou písemnosti osobní povahy, podobizny, obrazové snímky a obrazové a zvukové záznamy, projevy

⁵¹ *Nový zákon o ochraně označení původu* : epravo.cz [online]. 2002 [cit. 2011-05-11]. 16065. Nový zákon o ochraně označení původu. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-ochrane-oznaceni-puvodu-16065.html>>.

⁵² DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

⁵³ Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, § 11

⁵⁴ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

osobní povahy, které mohou být pořízeny nebo použity pouze se svolením dotyčné osoby. Svolení není třeba v případech, kdy tyto chráněné statky se použijí k úředním účelům (podle zákona) nebo se použijí přiměřeným způsobem pro účely vědecké, umělecké nebo účely filmového, tiskového, rozhlasového nebo televizního zpravodajství s tím, že nesmí být použity v rozporu s oprávněnými zájmy fyzické osoby (podle § 12 odst. 2 a 3 ObčZ). V těchto odstavcích se jedná tzv. licence, které se pojí s názvy zákonná, vědecká či umělecká a zpravodajská licence.

V § 13 ObčZ se nachází základní triáda prostředků k ochraně osobnostních práv. Fyzická osoba se může domáhat:

- 1) upuštění od neoprávněných zásahů
- 2) odstranění následků

Podle odst. 2 můžeme požadovat náhradu nemajetkové újmy i v peněžní formě a to v případě, kdy by se nejevilo postačující zadostiučinění podle odst. 1 a také kdy zásah ve značné míře výrazně snížil důstojnost nebo vážnost fyzické osoby

- 3) přiměřeného zadostiučinění

Podle odst. 3 soud určí výši náhrady a to s přihlédnutím k závažnosti způsobené újmy a k dalším okolnostem

V § 15 a § 16 jsou obsažena práva pozůstalých (rodinných příslušníků) v případě smrti fyzické osoby a odpovědnosti za škodu v případě pokud došlo k zásahu do práv na ochranu osobnosti zemřelého.⁵⁵

⁵⁵ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

3.3.1 Ochrana jména a příjmení

Jméno je velmi konkrétním rozlišovacím znakem každého člověka. Jméno slouží k rozlišení každého člověka ve společnosti (individualizační znak). Vystupujeme pod ním v právních vztazích. Právo na jméno fyzické osoby uvádí § 11 ObčZ, hlavně právo na používání svého příjmení, vlastního jméno (křestního) a to ve všech kombinacích (jméno s příjmením dohromady a také zvlášť, pokud to má svůj opodstatněný význam).

Chráněno právem je také tzv. krycí jméno (pseudonym), je zpravidla nejvíce používáno v literatuře, umělecké či obdobné činnosti. Autora, který vydá dílo pod krycím jménem nebo uměleckou značkou, není dovoleno bez jeho vědomého souhlasu zveřejnit (podle § 7 odst. 1 zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon). Zveřejnění pravého jména autora díla bez jeho souhlasu je také neoprávněným zásahem do práva na ochranu jména.

I rodné jméno může být předmětem ochrany, pokud se stalo pro konkrétní osobu natolik příznačným, že tuto identifikaci s danou osobou umožňuje.⁵⁶

„Podstatou ochrany práva na jméno je výlučnost fyzické osoby užívat ke své identifikaci své jméno (označení), disponovat s ním a bránit se kdykoli a proti komukoli tak, aby toto jméno nebylo neoprávněně užíváno k jakémukoli účelu.“⁵⁷

Z tohoto vyplývá, že nikdo si nesmí přivlastňovat a používat jméno, příjmení či pseudonym určité osoby. O neoprávněný zásah do práv na ochranu jména se jedná v případě, kdy bylo použito jména bez vědomého souhlasu osoby nebo použito v rozporu se zájmy osoby, které jméno náleží. Naopak o neoprávněný zásah nejde tam, kde fyzická osoba dala svolení k užití svého jména.

Problém použití jména známe i ze sdělovacích prostředků, kdy někdo

⁵⁶ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

⁵⁷ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5, str. 36.

použije jména bez souhlasu dané osoby. Často dochází k porušení nejen k porušení tohoto práva, ale také práva na ochranu cti nebo dobré pověsti nebo jiných hodnot fyzické osoby.

Právní ochrana jména je velmi důležitou částí ochrany osobnostních práv fyzické osoby. Jméno je komplexní prvek, který utváří či doplňuje celkovou osobnost člověka jako individuality.⁵⁸

3.4 Ochrana dobré pověsti a názvu právnické osoby podle občanského zákoníku

Systém práva umožňuje úpravu vztahů vznikajících, měnících se či zanikajících aby byly uskutečňovány mezi lidmi (jednotlivci) navzájem, mezi lidmi a sdruženími, mezi sdruženími navzájem a taky mezi lidmi, sdruženími a státem. Všichni tito účastníci jsou subjekty právních vztahů. Subjektům, kterým dle práva náleží právo a povinnost tak vzniká právní subjektivita. Pro úplnou právní způsobilost subjektu je podstatné kromě právní subjektivity, i právní způsobilost, která spočívá v schopnosti skrze vlastní úkony nabývat práva (brát na sebe právní povinnosti). Za subjekty práva jsou považovány fyzické osoby a osoby právnické.

Fyzickou osobou je jakýkoli člověk bez další potřeby rozlišení (např. podle pohlaví, národnosti, etc.).

Právnickou osobou jsou právní subjekty definovány zákonem, které vznikají podle zákona stanovených podmínek. Právnickými osobami jsou subjekty soukromoprávní, tak subjekty veřejnoprávní. Pojem právnické osoby upravuje § 18 ObčZ.⁵⁹

⁵⁸ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

⁵⁹ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

3.4.1 Dobrá pověst právnické osoby

Dá se říci, že to, co bylo uvedeno o cti fyzické osoby, je velmi podobné dobré pověsti právnické osoby.

„Dobrá pověst právnické osoby vyjadřuje její vztah k sobě samé, ke své minulosti, ale především vztah ke společnosti a společnosti k ní. Jde o významnou hodnotu, která má v životě právnické osoby zásadní vliv na její existenci. Dokresluje její celkový obraz a její individuálnost.“⁶⁰

Úprava ochrany dobré pověsti právnické osoby je obsažena v § 19b odst. 3 ObčZ a ten odkazuje na ustanovení odst. 2.

Abychom mohli použít znění zákona, je třeba napřed objasnit pojmy dobrá pověst právnické osoby a neoprávněný zásah do její dobré pověsti.

Dobrá pověst (renomé či goodwill) se skládá z prvků, jakými jsou určité morální, kvalitativní znaky charakterizující právnickou osobu, podle nichž je hodnocena. Dobrá pověst je tedy pojem, který zahrnuje nehmotné nevyčíslitelné prvky, které jsou spojené s právnickou osobou.

Dobrá pověst, podle toho jak jsme jí definovali, zahrnuje hlavně pojmy jako důvěryhodnost, poctivost, vážnost, slušnost, spolehlivost, solidnost. Určitě zde lze zahrnout i morálku a čestnost statutárních zástupců, zaměstnanců právnické osoby.

Goodwill prosperující velké firmy má vysokou cenu. Cena goodwill při nákupu se vypočítá jako rozdíl mezi pořizovací cenou a hodnotou nabytých aktiv.

Základní princip ochrany dobré pověsti právnické osoby je právo na zachování její dobré pověsti, na nakládání s ní, a pokud dojde k neoprávněnému zásahu do tohoto práva jiným subjektem, právo na ochranu náležitými prostředky.

Z textu výše je patrné, že dobrá pověst je velmi komplexní pojem a skládá se z mnoha dílčích hodnot. Vybudovat dobrou pověst právnické osoby je velmi dlouhý a obtížný proces, který trvá a mění se (kladně či

⁶⁰ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5, str. 41.

záporně) od vzniku právnické osoby.⁶¹

3.4.2 Zásah do dobré pověsti a jeho neoprávněnost

„Každá právnická osoba má právo na ochranu své dobré pověsti. Za zásah do tohoto práva je považováno každé jednání (i opomenutí), které je objektivně způsobilé poškodit dobrou pověst právnické osoby.“⁶²

Oproti ochraně fyzické osoby, kde se jedná o ochranu proti neoprávněnému „použití“ názvu, u právnické osoby je právo chráněno proti neoprávněnému „zásahu“. Tyto dva pojmy se navzájem liší. Zásah si můžeme představit jako jednání, které vede k určité změně ve stávajícím stavu. Zásah tedy znamená změnu stavu, změna stavu vede nejčastěji k špatnému nebo horšímu stavu. Podle mého názoru ale i špatná reklama je reklamou a nemusí tedy vždy zásah do stávajícího stavu pověsti právnické osoby znamenat změnu k horšímu.

Neoprávněný zásah do práva na ochranu dobré pověsti právnické osoby je tedy každé jednání nebo opomenutí, které zasahuje do práv právnické osoby, které jsou chráněny zákonem a zároveň jsou v rozporu s povinnostmi původce zásahu stanovenými právní úpravou.

Jeden z prvních případů, kdy se Nejvyšší soud zabýval tématem dobré pověsti právnických osob je jeho rozsudek ze dne 15. 11. 2000, 29 Cdo 630/99, Právo a podnikání 3/2001. Soud se zabýval hlavně otázkou, zdali může pověst právnické osoby vyhodnotit jako špatnou a z tohoto důvodu ji nepřiznat právo na ochranu dobré pověsti, kterou nemá. Soud rozhodl, že⁶³ *„dobrou pověst právnické osoby je třeba hodnotit podle chování v obchodních vztazích. Pokud podnikatel neplní závazky z těchto*

⁶¹ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

⁶² DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5, str. 43.

⁶³ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

vztahů řádně a včas, popř. pouze výjimečně dostojí svým povinnostem včas, nelze dospět k závěru, že jde o právnickou osobu – podnikatele, která by požívala dobré pověsti. Informaci o takovém jeho chování v obchodních vztazích nelze za těchto okolností pokládat za neoprávněnou."⁶⁴

Rozsudek soudu se týkal případu, kdy inzerát zveřejněný v celostátním deníku, v němž byl uveden název a sídlo právnické osoby s informací, že dluží za elektřinu a dále v něm stála výzva k připojení se k návrhu na prohlášení konkurzu. Soud rozhodl, že tento inzerát sice k dobré pověsti žalobce nepřispěl, ale na druhou stranu v řízení byla prokázána pravdivost zveřejněných informací (opakované prodlení zaplacení poplatku za elektřinu) a tak nebylo možné takovýto zásah považovat za neoprávněný.

Neoprávněné zásahy mají mnoho podob, od napadení zaměstnanců až po zostuzení právnické osoby. Provázanost jednotlivých fyzických osob tvořících právnickou osobu je velmi silná a napadení jednotlivé fyzické osoby se může odrazit velmi silně na pověsti právnické osoby.

Co se týče formy zásahu do pověsti právnické osoby, může se jednat o publikovanou písemnou formu či slovní formu veřejně vyslovenou a musí být objektivně schopny poškodit dobrou pověst právnické osoby.⁶⁵

Z judikatury:

SR č. 3/2003

Podle nejvyššího soudu České republiky zasáhl-li někdo do dobré pověsti právnické osoby, kdo byl použit právnickou či fyzickou osobou k plnění úkolů dané osoby, občanskoprávní sankce zásadně ve velké míře postihnout samotnou právnickou či fyzickou osobu. Pouze při variantě vybočení z rámce činnosti právnické nebo fyzické osoby (tzv. excesu) by občanskoprávní sankce směřovaly přímo proti této osobě.

⁶⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2000, 29 Cdo 630/99, Právo a podnikání 3/2001

⁶⁵ DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.

V této kapitole jsem vysvětlil ochranu firmy pomocí ostatních institutů. Zejména jsem se věnoval ochranné známce a jejími druhy. Dále se zabývám chráněným označením původu a zeměpisným označením, kdo a kde je může využít. A v poslední části ochrannou fyzické osoby podle občanského zákoníku, dobré pověsti a jména právnické osoby.

4 Srovnání ochrany firmy právnické a fyzické osoby pomocí různých institutů

Ve čtvrté kapitole popíši, jakými instituty lze chránit fyzické osoby, jakými instituty je možno chránit právnické osoby a na závěr kapitoly porovnáám ochranu fyzické a právnické osoby.

4.1 Ochrana firmy fyzické osoby

Na fyzickou osobu se vztahují všechny výše popisované způsoby ochrany kromě ochrany dobré pověsti a názvu právnické osoby.

Absolutní ochrana firmy fyzické osoby se liší a to právě rozdílností firmy právnické od fyzické. Firma fyzické osoby je tvořena jménem a příjmením, případně dodatkem. Stejně jako firma právnické osoby je chráněna § 12 ObchZ, který upravuje neoprávněné užití firmy a způsoby, jakými se lze proti tomu bránit. Fyzické osoby, které nemají firmu, nemohou být chráněny podle tohoto paragrafu.

Relativní ochrana firmy fyzické osoby se vztahuje stejně jak na fyzickou osobu, tak na právnickou osobu. Vyplývá to z § 41 ObchZ, který upravuje účastníky hospodářské soutěže. Je důležité podotknout, že obě fyzické či právnické osoby musí být účastníky hospodářské soutěže. Relativní ochranu upravuje § 44 ObchZ o nekalé soutěži, kde se nachází její skutkové podstaty, podle kterých jsou firmy fyzické a právnické osoby

chráněny.

Ochranná známka, v práci jsem analyzoval slovní, obrazovou a obchodní. Slovní i obrazovou lze chránit fyzickou i právnickou osobu. Ochranné známky použijeme pro ochranu zboží a služeb námi poskytovanými. Dle mého názoru je ale nejvýznamnější vlastností ochranné známky její schopnost odlišení od ostatních výrobců a dostání se do podvědomí lidí.

Chráněné označení původu opět může chránit jak fyzickou, tak právnickou osobu. Chráněného označení původu užíjeme tam, kde je kvalita zboží výlučně nebo převážně spojena se zvláštním zeměpisným prostředím (jeho charakteristickými vlastnostmi) a pokud výroba, zpracování a příprava takového zboží se uskutečňuje ve vymezeném území. Zeměpisné označení použijeme k označení zboží, které pochází z určitého území v tom případě, že toto zboží má jistou pověst, kvalitu nebo jiné vlastnosti, které jsou zapříčiněny jeho zeměpisným původem.

Ochrana fyzické osoby podle občanského zákoníku je upravena hlavně § 11 až § 16 ObčZ. Tato úprava ochraňuje hlavně oblasti osobního života a individuálních svobod.

4.2 Ochrana firmy právnické osoby

Právnická osoba je mimo jiné chráněna podle občanského zákoníku a to její dobrá pověst a jméno. Zásahy do dobré pověsti a jména právnické osoby mají mnoho podob. Této ochrany využijeme tehdy, když dobrá pověst byla napadena například zveřejněním názvu právnické osoby nepravdivými údaji. Proti zásahům do dobré pověsti právnické osoby se chráníme § 19b ObčZ.

Ochranu obchodní známkou bych uplatnil nejlépe dle mého názoru u právnických osob z důvodů, že její použitelnost nahrává spíš k využití u právnických osob (K Classic – Kaufland v. o. s., Albert quality - AHOLD Czech Republic, a. s., a podobně).

4.3 Porovnání ochrany firmy právnické a fyzické osoby

Ochrana firmy právnické a fyzické osoby jsou si velmi podobné a to z důvodu, že je pojí pojem firma. Na firmu se vztahují veškeré výše uvedené způsoby právní ochrany, kromě ochrany dobré pověsti a jména právnické osoby. Absolutní a relativní ochrana je uplatnitelná, jak na právnickou a tak i fyzickou osobu. Ochrannou známku si může přihlásit fyzická osoba i právnická osoba. Chráněné označení původu, zeměpisné označení opět může využít jak právnická, tak fyzická osoba. Jediné dva samostatné způsoby ochrany, jak je již uvedeno výše, jsou ochrana dobré pověsti a názvu právnické osoby.

5 Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo objasnit ochranu obchodní firmy právnické a fyzické osoby v rámci platné legislativy v České republice a na základě získaných poznatků vyhodnotit, zda-li je dostatečná nebo ne.

V druhé kapitole po nastínění pojmů spojených s ochranou firmy jsem se věnoval podrobně ochraně absolutní a relativní. Popsal jsem zde, co je to absolutní a co je relativní ochrana a jak se bránit proti případným zásahům do práv podnikatele. V absolutní ochraně se lze chránit podle § 12 obchodního zákoníku a v relativní ochraně podle ustanovení o nekalé soutěži.

V třetí kapitole jsem se podrobně zabýval ochrannou známkou, co může a nemůže být ochrannou známkou. Dále řeším, kdo si takovou známku může registrovat, dobou její platnosti. Podrobně jsem rozebral z mého pohledu tři nejdůležitější druhy ochranné známky, kterými jsou slovní, obrazová a obchodní. V poslední části jsem objasnil chráněné označení původ a zeměpisné označení, které pojí zboží a jeho kvalitu s oblastí, kde se vyrábí.

V poslední kapitole jsem všechny způsoby ochrany použité v mé práci porovnal podle toho, zda se vztahují k právnické nebo fyzické osobě.

Po vyhodnocení všech nabytých informací v průběhu vypracovávání bakalářské práce si myslím, že firma, jak právnické, tak fyzické osoby jsou v dnešní době již velmi dobře chráněny a to hlavně díky úpravě absolutní a relativní ochrany a bohaté judikatuře.

Seznam použité literatury a pramenů

- [1] *OBCHODNÍ JMÉNO : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. OBCHODNÍ JMÉNO. Dostupné z WWW:
<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levclid=ob_134a.htm>.
- [2] BEJČEK, Josef, et al. *Základy obchodního práva v Evropě*. Brno : Masarykova Univerzita, 2009. 341 s. ISBN 978-80-210-4957-4.
- [3] KOČÍ, Petr. Co je to obchodní firma ?. *E-advokacie* [online]. 7.3.2005, č. 11, [cit. 2011-05-11]. Dostupný z WWW:
<<http://www.e-advokacie.cz/cz/clanky/obchodni-pravo/co-je-to-obchodni-firma-.html>>.
- [4] *OBCHODNÍ REJSTŘÍK : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. OBCHODNÍ REJSTŘÍK. Dostupné z WWW:
<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levclid=ob_138.htm>.
- [5] ŠTENGLOVÁ, Ivana, et al. *Obchodní zákoník*. Praha : C. H. Beck, 2006. 1528 s. ISBN 80-7179-487-2.
- [6] Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník
- [7] *BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ : Občanské právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. BEZDŮVODNÉ OBOHACENÍ. Dostupné z WWW:
<http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=151&typ=r&levclid=oc_015.htm>.

- [8] ELIÁŠ, Karel, et al. *Kurs obchodního práva : Obecná část - soutěžní právo*. Praha : C. H. Beck, 2002. 627 s. ISBN 80-7179-357-4.
- [9] ŠILHÁN, Josef. *Nekalá soutěž obecně - 1. část : Právník.cz* [online]. 2002 [cit. 2011-05-11]. Nekalá soutěž obecně - 1. část. Dostupné z WWW: <<http://www.pravnik.cz/a/158/nekala-soutez-obecne-1-cast.html>>.
- [10] *KLAMAVÉ OZNAČENÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. KLAMAVÉ OZNAČENÍ ZBOŽÍ A SLUŽEB. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levclid=OB_071.HTM>.
- [11] *VYVOLÁVÁNÍ NEBEZPEČÍ ZÁMĚNY : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. VYVOLÁVÁNÍ NEBEZPEČÍ ZÁMĚNY. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levclid=OB_418.HTM>.
- [12] *ZLEHČOVÁNÍ : Obchodní právo* [online]. 2004 [cit. 2011-05-11]. ZLEHČOVÁNÍ. Dostupné z WWW: <http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=152&typ=r&levclid=ob_475.htm>.
- [13] Úřad průmyslového vlastnictví. *Ochranné známky a jejich právní ochrana*. Praha : Úřad průmyslového vlastnictví, 2009. 11 s.
- [14] Zákon č. 441/2003 Sb., Zákon o ochranných známkách
- [15] HORÁČEK, Roman; ČADA, Karel; HAJN, Petr. *Práva k průmyslovému*

vlastnictví. Praha : C. H. Beck, 2005. 424 s. ISBN 80-7179-879-7.

- [16] HORÁČEK, Roman, et al. *Zákon o ochranných známkách, zákon o ochraně označení původu a zeměpisných označení, zákon o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví : komentář* /. Praha : C. H. Beck, 2008. 543 s.
- [17] *Nový zákon o ochraně označení původu : epravo.cz* [online]. 2002 [cit. 2011-05-11]. 16065. Nový zákon o ochraně označení původu. Dostupné z WWW: <<http://www.epravo.cz/top/clanky/novy-zakon-o-ochrane-oznaceni-puvodu-16065.html>>.
- [18] DEVÁTÝ, Stanislav; TOMAN, Petr. *Ochrana dobré pověsti a názvu právnických osob*. Praha : Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2001. 200 s. ISBN 80-7201-297-5.
- [19] Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník
- [20] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 11. 2000, 29 Cdo 630/99, Právo a podnikání 3/2001

Seznam zkratek

ObchZ – obchodní zákoník

ObčZ – občanský zákoník

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v Ústřední knihovně VŠB-TUO k prezenčnímu nahlédnutí a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
jméno a příjmení studenta

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....